

Особливості взаємозв'язку монетарних атитюдів та суб'єктивного благополуччя в подружніх стосунках Мельникова Наталія, магістрантка

<https://doi.org/10.67242/conference-2026-30>

кафедра психології, Зігмунд Фройд Університет Україна, Київ, Україна

Вступ. Економічна поведінка особистості виразно проявляється у шлюбі: фінансові рішення пов'язані з розподілом відповідальності, стилем взаємодії та відчуттям стабільності в парі (Baryła-Matejczuk та ін., 2020; Карамушка, Креденцер, & Паршак, 2020). Гроші виконують не лише обмінну функцію, а й набувають символічного значення, формуючи монетарні атитюди як систему установок щодо фінансів (Довбик & Мікунов, 2025). Якість стосунків пов'язана з фінансовими практиками та рівнем фінансової задоволеності (Ahamed, 2025), а суб'єктивне благополуччя залежить від того, чи переживаються гроші як ресурс безпеки, чи як інструмент контролю. Мета дослідження – емпірично дослідити взаємозв'язок між монетарними атитюдами та показниками суб'єктивного благополуччя у подружніх стосунках, а також проаналізувати статеві відмінності. Методи. Дослідження мало пілотний кореляційний дизайн. У ньому взяли участь 26 респондентів (11 чоловіків та 15 жінок) віком від 27 до 55 років, які перебували у шлюбних відносинах та надали згоду на участь в онлайн-опитуванні з використанням Google Forms. Для вивчення монетарних атитюдів застосовано модифікований варіант методики А. Фернема «Шкала грошових уявлень та поведінки» у адаптації М. Сімків (Сімків, 2012). Показники суб'єктивного благополуччя визначалися за допомогою The Modified BBC Subjective Well-being Scale у адаптації Л. М. Карамушки, К. В. Терещенко та О. В. Креденцер (Карамушка, Терещенко, & Креденцер, 2022). Для обробки даних використано описову статистику, порівняльний аналіз та кореляційний аналіз Пірсона. Результати. За показниками BBC-SWB середні значення у вибірці становили: психологічне благополуччя – $M = 41,85$ ($SD = 9,37$), фізичне здоров'я та благополуччя – $M = 22,58$ ($SD = 6,07$), стосунки – $M = 17,50$ ($SD = 4,43$), загальний показник суб'єктивного благополуччя – $M = 81,92$ ($SD = 19,68$). Загалом це вказує на відносно сприятливий профіль суб'єктивного благополуччя. У жіночій підгрупі показники благополуччя були вищими за всіма підшкалами порівняно з чоловічою. За шкалами монетарних атитюдів середні значення становили: грошова одержимість – $M = 6,19$ ($SD = 2,38$), влада – $M = 5,35$ ($SD = 2,42$), економність – $M = 6,58$ ($SD = 2,06$), неадекватна поведінка з грошима – $M = 5,15$ ($SD = 2,33$). Це свідчить, що у групі найбільш вираженою є економність, тоді як інші грошові установки варіюють у межах середніх значень. Кореляційний аналіз показав сильні позитивні зв'язки всередині блоку суб'єктивного благополуччя: психологічне благополуччя корелює з фізичним здоров'ям ($r = 0,979$, $p < .001$) та стосунками ($r = 0,961$, $p < .001$), а загальний показник BBC-SWB – із усіма підшкалами ($r = 0,981-0,994$, $p < .001$). У середині блоку монетарних атитюдів також виявлено тісні зв'язки: грошова влада пов'язана з одержимістю ($r = 0,898$, $p < .001$), економність – з одержимістю та владою ($r \approx 0,63-0,64$, $p < .001$), а неадекватна поведінка – з одержимістю та владою ($r \approx 0,73-0,79$, $p < .05$). Взаємозв'язки між суб'єктивним благополуччям і монетарними атитюдами були негативними, однак статистично незначущими ($r \approx -0,20...-0,36$, $p > .05$). Обговорення. Отримані результати не підтверджують простого прямого лінійного зв'язку між монетарними атитюдами та суб'єктивним благополуччям у цій вибірці. Це

дає підстави припускати, що психологічне значення грошей у шлюбі діє опосередковано – через якість комунікації в парі, розподіл ролей, досвід конфліктів щодо бюджету або суб'єктивне відчуття матеріальної стабільності. Водночас монетарні атитюди утворюють внутрішньо пов'язану систему, а жінки в цій вибірці демонструють більш узгоджений профіль благополуччя. До обмежень дослідження належать малий обсяг вибірки, самоописовий характер методик, індивідуальний, а не діадичний формат опитування, а також відсутність окремої шкали подружньої задоволеності. Висновки. У вибірці дорослих респондентів, які перебували у шлюбних відносинах, статистично значущого прямого зв'язку між монетарними атитюдами та суб'єктивним благополуччям не виявлено. Разом із тим фінансові установки виявилися тісно пов'язаними між собою, а жіноча підгрупа продемонструвала вищі показники суб'єктивного благополуччя. Подальші дослідження доцільно проводити на ширших вибірках, із діадичним дизайном та включенням додаткових змінних, зокрема подружньої задоволеності, стилю фінансової комунікації та оцінки матеріальної стабільності. Література: Ahamed, J. A. F. M. (2025). The pursuit of subjective well-being through financial well-being, relationship quality, and spiritual well-being: A configuration approach with fuzzy-set qualitative comparative analysis (fsQCA). *Journal of Family and Economic Issues*, 46, 784–801. DOI: 10.1007/s10834-024-09968-6 Baryła-Matejczuk, M., Skvarciany, V., Cwynar, A., Poleszak, W., & Cwynar, W. (2020). Link between financial management behaviours and quality of relationship and overall life satisfaction among married and cohabiting couples: Insights from application of artificial neural networks. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17(4), 1190. DOI: 10.3390/ijerph17041190 Довбик, Ж., & Мікунов, А. (2025). Психологічні особливості ставлення до грошей дорослої особистості. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Психологія*, 1(21), 27–36. DOI: 10.17721/BPSY.2025.1(21).4 Карамушка, Л., Терещенко, К., & Креденцер, О. (2022). Адаптація на українській вибірці методик «The Modified BBC Subjective Well-being Scale (BBC-SWB)» та «Positive Mental Health Scale (PMH-scale)». *Організаційна психологія. Економічна психологія*, (3–4), 85–96. DOI: 10.31108/2.2022.3.27.8 Карамушка, Л. М., Креденцер, О. В., & Паршак, О. І. (2020). Основні тенденції розвитку психології грошей у зарубіжній та українській психології. *Організаційна психологія. Економічна психологія*, (4), 49–59. Сімків, М. (2012). Модифікований варіант методики А. Фернема «Шкала грошових уявлень та поведінки» (ШГУП). *Освіта регіону: Політологія, Психологія, Комунікації*, (2), 295–301.